

справжню вартість для національної економіки (тіньове ціноутворення). Це також включає встановлення прямих впливів проєкту на економіку країни (зміни в попиті і пропозиції на окремі товари, зайнятість, платіжний баланс, економічна ситуація тощо) і опосередкованих впливів результатів проєкту (розвиток нових галузей, використання недовикористаних потужностей). Всі ці фактори враховуються в економічній оцінці відчутних і невідчутних вигід та витрат проєкту [1].

Оцінка економічної ефективності повинна включати три види діяльності: операційну, інвестиційну та фінансову. Операційна діяльність є основним видом діяльності підприємства, заради якої воно створено, і включає виробничо-господарську діяльність. Інвестиційна діяльність підприємства включає процес пошуку необхідних інвестиційних ресурсів, вибору ефективних об'єктів (інструментів) для інвестування, формування збалансованої інвестиційної програми (інвестиційного портфеля) та її реалізацію. Ця діяльність спрямована на підтримку та зростання операційної діяльності підприємства, виконуючи підлеглу роль відносно її цілей і завдань [2].

Процедура оцінювання економічної ефективності інвестиційних проєктів на передінвестиційній стадії життєвого циклу не може обмежуватися лише розрахунком одного показника, якими б перевагами він не володів. Жоден із розглянутих показників не є достатнім для ухвалення рішення про прийняття або відхилення інвестиційного проєкту. У цьому випадку доцільно враховувати декілька кількісних параметрів. Крім того, оцінка будь-якого інвестиційного проєкту має бути комплексною, тобто базуватися не лише на кількісних, а й на якісних критеріях, з урахуванням інтересів усіх учасників інвестиційного процесу та факторів впливу зовнішнього середовища.

Список використаних джерел:

1. Павлова С. Проектний аналіз. URL : <http://surl.li/ukriv>
2. Кирилова Л. Принципи оцінки економічної ефективності інвестиційних проєктів. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/38334072.pdf>
3. Шкіренко В. Методичні підходи до попереднього аналізу економічної ефективності проєктів на передінвестиційному етапі. URL : http://www.investplan.com.ua/pdf/17_2017/10.pdf

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

*Лю Пенфей
Полтава, Україна*

Науковий керівник: Іщенко Інна Сергіївна, кандидат економічних наук, асистент кафедри педагогічної майстерності та менеджменту імені І.А. Зязюна Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

У сучасному бізнес-середовищі управління ризиками стає все більш важливим аспектом успішного функціонування підприємств. Ризики присутні на всіх етапах діяльності компанії, від планування та інвестицій до виробництва та реалізації продукції. Ефективне управління ризиками

допомагає мінімізувати втрати, забезпечити стабільність та конкурентоспроможність компанії. У даному дослідженні розглядаються основні поняття, процеси, методи та інструменти управління ризиками в підприємницькій діяльності.

Основні поняття управління ризиками

Управління ризиками охоплює процеси ідентифікації, аналізу, оцінки та контролю ризиків з метою мінімізації їх негативного впливу на підприємство.

- **Ризик** - це ймовірність виникнення події, яка може негативно вплинути на досягнення цілей компанії.

- **Ризик-менеджмент** - це систематичний підхід до управління ризиками, що включає їх ідентифікацію, оцінку, моніторинг і контроль.

- **Аналіз ризиків** - процес визначення і оцінки потенційних ризиків з метою їх мінімізації [1].

Процес управління ризиками складається з кількох ключових етапів:

1. **Ідентифікація ризиків** – виявлення всіх можливих ризиків, які можуть вплинути на діяльність підприємства. Це може включати внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на бізнес.

2. **Аналіз ризиків** – оцінка ймовірності та потенційного впливу кожного ризику. Цей етап включає якісні та кількісні методи оцінки ризиків.

3. **Оцінка ризиків** – пріоритезація ризиків на основі їхнього впливу і ймовірності. Визначення найбільш критичних ризиків для подальшого управління.

4. **Розробка стратегії управління ризиками** – визначення заходів для мінімізації або усунення ризиків. Це може включати уникнення, зменшення, передачу або прийняття ризиків.

5. **Впровадження стратегії** – реалізація заходів, спрямованих на управління ризиками. Цей етап включає розробку планів дій та ресурсне забезпечення.

6. **Моніторинг і контроль** – постійний нагляд за ризиками та ефективністю заходів з управління ними. Адаптація стратегії управління ризиками в разі зміни умов [3].

Існує кілька основних методів управління ризиками:

- **Уникнення ризиків**: повна відмова від діяльності, пов'язаної з високим ризиком.

- **Зменшення ризиків**: застосування заходів, що знижують ймовірність або вплив ризику. Це може включати зміну процесів, підвищення безпеки та інші заходи.

- **Передача ризиків**: перенесення ризиків на інші сторони, наприклад, шляхом страхування або аутсорсингу.

- **Прийняття ризиків**: усвідомлене прийняття ризиків з метою отримання потенційних вигод. Це може бути виправдано у випадках, коли вигоди перевищують можливі втрати.

Сучасні інструменти управління ризиками включають:

- **Страховання:** Один з найпоширеніших методів передачі ризиків. Страхові поліси дозволяють перекидати фінансові наслідки ризиків на страхові компанії.
- **Фінансові резерви:** Створення резервів для покриття можливих втрат. Цей підхід дозволяє підприємствам бути готовими до непередбачуваних витрат.
- **Хеджування:** Використання фінансових інструментів, таких як форварди, ф'ючерси, опціони та свопи, для зниження ризиків, пов'язаних зі зміною цін на сировину, валютних курсів та інших фінансових показників.
- **Моніторингові системи:** Системи, що дозволяють постійно відстежувати ризики та їх вплив. Використання програмного забезпечення для управління ризиками дозволяє автоматизувати процеси і підвищити ефективність управління.

Висновок

Управління ризиками є невід'ємною частиною успішного ведення бізнесу. Від ефективності цього процесу залежить стабільність, прибутковість і конкурентоспроможність підприємства. Важливо постійно вдосконалювати методи та інструменти управління ризиками, адаптуючи їх до змін у зовнішньому середовищі та внутрішніх умовах компанії. Правильне управління ризиками допомагає підприємцям уникати потенційних проблем і забезпечувати стійке зростання бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Вергал К. Ю., Іщенко І. С. Оцінювання ризиків інвестиційних проєктів торговельних підприємств. Економічний простір : зб. наук. праць. 2020. № 160. С. 44-50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/160-8>
2. Вергал К., Іщенко І. Модель управління ризиками інвестиційних проєктів підприємства. The European Journal of Economics and Management. 2020. V. 6, I. 2. С. 103–109. DOI: 10.46340/eujem.2020.6.2.13
3. Король С. М. Управління ризиками у підприємницькій діяльності. Київ: Видавничий дім "Слово"(2020).
4. Петров В. І., & Іванов, А. В. Ризик-менеджмент: теорія і практика. Харків: Фоліо (2018).
5. Шаповал А. П. Методи та інструменти управління ризиками у бізнесі. Львів: ЛНУ ім. І. Франка (2019).
6. Дубровін В. С. Страховання як інструмент управління ризиками. Одеса: ОНУ ім. І. Мечникова (2021).
7. Жуков М. О. Хеджування в системі управління фінансовими ризиками підприємства. Дніпро: ДНУ ім. О. Гончара (2022).